

f50
bfestival maribor
borštnikovo theatre
srečanje festivalBILTEN
FBS 01
16|10|15

Praznujmo!

Praznujmo teater, igro, umetnost, kulturo, ustvarjalnost! Letos Borštnikovo slavi petdeseti rojstni dan! Skozi pet dekad si je naredilo tri različna imena: Teden slovenskih gledališč, Borštnikovo srečanje in sodobni Festival Borštnikovo srečanje, ki rad koketira s tujimi presežki gledališke produkcije. Kljub zrelem letom je po naboju, energiji in načrtih, ostal mladeniško vitalen, velikopotezen, zazrt v prihodnost in nove izzive. Naš izvrstno ohranjeni petdesetletnik pa vseeno črpa iz bogatih izkušenj, zato cveti kot še nikoli. Zagotovo so prav izkušnje tiste, ki mu omogočajo, da se spretno izmika kriznim situacijam katastrofičnih razsežnosti. Z umetnostjo pa je od nekdaj tako, da jo je nemogoče zatreti, umetniški ekvilibrim ne pozna meja. Naj ji še teko krčijo manevrski prostor, našla bo nišo kako biti še prodornejša, inventivnejša in neuničljiva! Letošnji program je izrazito kanonski, s klasičnimi teksti, ki reprezentirajo zgodovino človeštva, tke dialog s sodobnostjo. Vzemimo za primer tekst vseh tekstov, naravnost monumentalni antični ep, Homerjevo *Iliado*. Kako nas danes lahko nagovori več kot 3000 let stara zgodba? Herojstvo, vojskovanje, epske bitke nikakor niso stvar preteklosti. Teksti takšne patine najbolj povedno kažejo na večno kroženje enih in istih bitk. Oblike se lahko menjajo, bistva ostajajo ista. Človeštvo je zastrupljeno s pozabljanjem zgodovine in naloga umetnosti, predvsem v mejnih časih, ko se kaj hitro lahko pripeti usodna amnezija, je prav spominjanje. Borštnikovo, ki se mu v prihajajočih dneh priklanjamo v njegovem jubileju, pravzaprav ni nič drugega kot kamenček v mozaiku človeške želje po boljšem, lepšem in srečnejšem življenju. Umetnost je v vseh svojih pojavnih oblikah krik po svobodi. Domišljija in ustvarjalnost ne poznata meja, zakaj jih človeštvo še vedno ustrajno in neumorno zarisuje? Srce teatra utripa v hrepeneanju po svobodi, če se izrazimo cankarjansko, ki je prav tako del letošnje pahlače klasikov. Zato praznujmo svobodo!

Manja Gatalo

FOTO: TANJA MENDILLO

16. 10. 2015 | 19.00 | Stara dvorana | Tekmovalni program + Showcase

Frédéric Sonntag

George Kaplan

George Kaplan je zgodba iz ozadja našega vsakdana; zgodba o manipulaciji in nadzoru, za katero še vedno ne vemo, ali smo jo najprej videli na televiziji ali v realnosti. Sonntagovo vsebinsko raziskovanje sodobnih strahov je podprto tudi na strukturno-formalni ravni, saj avtor svoje like piše v izjemno živem in tukajšnjem jeziku, popopranem s filozofskimi, skoraj ideološkimi pasusi in inteligentnim humorjem, dramsko strukturo pa gradi z vdori realnega, s podvajanjem realnosti in mnogoštevilnimi referencami na filme, pop kulturo, preteklo in polpreteklo zgodovino. Tako se označevanje teksta z vohunsko komedijo naenkrat ne zdi več zunajserijska gesta: Sonntag je tekst namreč posul z namigi in referencami, ki odpirajo vedno nove in nove svetove in nas pripeljejo do vprašanja: Kdo manipulira z nami in do katere mere? In nenazadnje: Kaj je sploh res?

Prešernovo gledališče Kranj

Premiera 13. 12. 2014

Predstava traja 1 uro 50 minut in nima odmora.

IGRAJO

A, A', A'' Aljoša Ternovšek • B, B', B'' Vesna Slapar • C, C', C'' Peter Musevski • D, D', D'' Miha Rodman •

E, E', E'' Darja Reichman • V VLOGI SPECIALCA Ciril Roblek
V VIDEIH NASTOPAJO Aljoša Ternovšek, Vesna Slapar, Peter Musevski, Miha Rodman, Darja Reichman, Ciril Roblek, Matej Pajntar, Jaka Andrej Vojevec, Simona Hamer, Marinka Postrak, Mirjam Drnovšček, Frédéric Sonntag, Gaja Kryštufek Gostiša, Borut Veselko, Blaž ZavršnikREŽISER Jaka Andrej Vojevec • PREVAJALKA Suzana Koncut •
DRAMATURGINJA Simona Hamer • SCENOGRAFKA Petra Veber • KOSTUMOGRAFKA Mateja Benedetti • AVTOR
VIDEA Blaž Završnik • LEKTORICA Maja Cerar • GLASBENI
OPREMLJEVALEC Jaka Andrej Vojevec (The George Kaplan
Conspiracy) • OBlikovalca SVETLOBE Drago Cerkovnik,
Igor Berginc • OBlikovalec MASKE Matej Pajntar

Poljski fokus

Danes pričujemo s Fokusom letošnjega festivala, ki je posvečen sodobni poljski dramatiki in gledališču. Festivalna knjižna zbirka *Sodobna evropska drama* je bogatejša za novo knjižico *Sodobna poljska drama* (ur. Alja Predan), v kateri so zbrana štiri sodobna dramska dela: *Trash Story*, *Kako biti ljubljena*, *Mavrična tribuna 2012* in *Kovček*.

Predstavitev knjige, Poljskega gledališkega inštituta in uvodno predavanje Agate Adamieckie bo v danes ob 10. uri, nato bo projekcija poljske predstave *Magnificat* v izvedbi skupine Chór Kobiet ter bralna uprizoritev *Mavrične tribune 2012* Pawła Demirskega, pogovor z Igorjem Stokfiszewskim in prevajalko Jano Unuk. Pogovor bo povezoval Witold Mrozek. Ob 15.30 bo sledila projekcija poljske predstave *Kovček* ter pogovor z avtorico Małgorzato Sikorsko-Miszcuk in prevajalko Darjo Dominkuš, ki ga bo povezovala Joanna Biernacka. V soboto, 17. 10., se bo fokus nadaljeval ob 12. uri z bralno uprizoritvijo besedila *Kako biti ljubljena* in pogovorom z avtorico Agnieszko Jakimiak ter prevajalko Tatjano Jamnik, ki ga bo povezovala Agata Adamiecka. Ob 15.30 se bodo zvrstili projekcija poljske predstave *Trash Story*, pogovor z avtorico Magdo Fertacz in prevajalko Tatjano Jamnik. Pogovor bo vodila Joanna Biernacka. V nedeljo, 18. 10., bo ob 15.30 okrogla miza na temo institucionalnega gledališča ter njegovih političnih in estetskih dimenzijah, na kateri bodo sodelovali mednarodni strokovnjaki, mdr. Alina Gałąska (Komuna// Warszawa), Diana Koloini, Goran Injac in Agata Adamiecka. Okroglo mizo bo povezoval Witold Mrozek.

Program Poljskega fokusa se bo odvijal na Malem odru SNG Maribor in bo v celoti simultano prevajan v slovenščino.

V sklopu fokusa bosta gostovali dve poljski uprizoritvi: *Praznik mrtvih* (17. 10. ob 21.00 na Tribuni na Velikem odru; pogovor o uprizoritvi bo 18. 10. ob 12.00 v Vetrinskem dvoru) in *Paradise Now? Re// Mix Living Theatre* (18. 10. ob 18.00 v Lutkovnem gledališču Maribor).

Veleposlaništvo
Republike Poljske
v Ljubljani

Instytut Teatralny
im. Zbigniewa Ziembkowskiego

Javno ali kakšno

Leto 2015 je za poljsko gledališče posebno. Letos namreč na Poljskem praznujemo 250. obletnico ustanovitve prvega poklicnega javnega gledališča. Zato je poljski parlament leto 2015 razglasil za leto javnega gledališča, Ministrstvo za kulturo pa financiralo obsežen program prazničnih dogodkov, ki jih koordinira Gledališki inštitut. Ta program obsega tako veličastno družbeno kampanjo, ki promovira gledališče, kakor tudi natečaje za nove uprizoritve, številne konference, raziskovalne projekte in publikacije. Praznujemo bučno in darežljivo, ker se zavedamo, da je bilo vseh teh dvesto petdeset let gledališče na Poljskem najpomembnejši medij za razprave o javnih zadevah, o problemih skupnosti in o mehanizmi identitete. Proizvajalo in ohranjalo je nematerialne vrednote, ki so odločale o preživetju in življenjskem uspehu posameznikov in skupnosti, bilo pa je tudi orodje kritične misli.

Je tako tudi danes? In ali lahko upamo, da bo podobno tudi v prihodnje? Ključno je, da bi to izjemno obletnico izrabili za to, da se temeljito preizprašamo o sodobnem javnem gledališču. Kakšno je njegovo poslanstvo? Kakšen je njegov pomen v tehnokratskem, globaliziranem svetu? Kako lahko služi demokraciji? Kakšen sistem financiranja javnega gledališča bi morali načrtovati, da se ne bi osredotočali samo na ohranitev njegove substance, temveč da bi sproščali tudi razvojne impulze?

Taka vprašanja si je treba postavljati v mednarodnem kontekstu, v dialogu, v soočenju svojih izkušenj z izkušnjami in znanjem drugih. Poljski fokus je izvrstna priložnost za to. V posebni antologiji *Sodobna poljska drama* so objavljeni slovenski prevodi dram najpomembnejših sodobnih poljskih avtorjev, od teh so trije – tako se je primerilo in to je za sodobno poljsko gledališče simptomatično – ženskega spola. Tem štirim sicer formalno in tematsko povsem različnim dramam je skupno to, da gledališče razumejo kot orodje emancipacije. Vanje je vpisana vera, da gledališče skozi izjemno kritično držo lahko pomaga premagovati ovire in omogoča vsem, da udeležajo lasten, svoboden in individualiziran pogled na življenje. O tej drži, kjer ne smejo umanjati niti najzahtevnejše in najbolj izrinjene izkušnje skupnosti, se bomo pogovarjali z avtoricami in prevajalkami dramskih tekstov antologije. Poljski val na festivalu bo tudi priložnost, da predstavimo program praznovanja 250. obletnice javnega gledališča in drugih dejavnosti Gledališkega inštituta. V pogovoru z naslovom *Javno ali kakšno? Inštitucija – političnost – estetika* se bomo spraševali o potencialih in omejitvah poljskega in slovenskega »gledališkega sistema«.

Ali bi lahko izbrali boljše leto za Poljski fokus?

Agata Adamiecka

16. 10. 2015 | 19.00 | Lutkovno gledališče Maribor

Avtorski projekt

E.T.I.D.A.

Produkcija magistrskega programa *Dramska igra, smer Igra z lutko* AGRFT UL
Predstava traja 50 minut in nima odmora.

IGRALEC/ANIMATOR Lovro Finžgar
POMOČNIKI PRI REŽIJI, RAZVIJANJU KONCEPTA,
ANIMACIJI, KOSTUMOGRAFIJI, SCENOGRAFIJI,
IZDELAVI LUTK Martina Maurič Lazar, Brane
Vižintin, Mitja Ritmanič, Patrizia Jurinčič
OBlikovalec SVETLOBE David Orešič

MENTORJI
IGRA Z LUTKO
doc. Martina Maurič Lazar
Brane Vižintin

E.T.I.D.A. ni predstava. Je etida. Kratka. Zgodba je preprosta. Nihče ne ve, kaj se počne, če za magistrski študij vzameš lutke. Ta etida ima odgovor. Odgovor je: To. Cilj magistrskega študija je bil spoznati čim več lutkovnih tehnik. In to je namen te predstavitve. Animirati mimično, namizno lutko. Oživljati predmete, marionete, otroške igrače. Predvsem pa pustiti tematične teme, ki težijo sodobnega človeka, v sebi, a dovoliti, da jih vsaj za trenutek premagajo pravljice in otroška radost. Priti do otročje lahkosti stvari se zdi otročje lahko. Pa ni. Izkazalo se je, da je naloga težja, kot se zdi. To je eden izmed razlogov, da se pri tej kratki pravljici umorom in telesnim izločkom ni bilo mogoče odpovedati.

FOTO: ŽELJKO STEVANIČ/AGRFT UL

VIDELI SMO:

Gremo na Borštnika!

Razstava in e-razstava ob 50. obletnici festivala

»Maribor naj bi bil torej vsako jesen prizorišče trgatve slovenske gledališke kulture,« je pred pol stoletja zapisal Fran Žižek, takratni ravnatelj mariborske Drame, zaslužen za to, da je Teden slovenskih gledališč (od leta 1970 Borštnikovo srečanje, od leta 2009 Festival Borštnikovo srečanje) dobil domicil prav v Mariboru. Ta »trgatev« je v štajerski prestolnici postala tradicionalna, festival je postal nepogrešljiv del Maribora, kakor je tudi Maribor (njegovi gledališče, ulice, trgi in druga prizorišča, ki v času festivala zaživijo, gostilne, v katerih se nastopajoči in gledalci zbirajo po predstavah, predvsem pa zvesto mariborsko občinstvo) postal nepogrešljiv del festivala. Z razstavo – s skupnimi moči so jo pripravili Slovenski gledališki inštitut, Muzej narodne osvoboditve Maribor in SNG Maribor (Festival Borštnikovo srečanje) v sodelovanju s slovenskimi gledališči, AGRFT in Zgodovinskim arhivom Celje (pri e-razstavi sta partnerja še zavod Novi ZATO. in RTV Slovenija – Radio Slovenija) – se želimo pokloniti častitljivemu jubileju, izpostaviti najboljše uprizoritve festivala (ki so zaznamovale čas in bile od časa zaznamovane), pokukati v njegovo zaodrje ter zaploskati tudi publiki, brez katere gledališča ni bilo, ni in ga ne bo. Skupaj z vami bi se radi spomnili, kaj se je že zgodilo v Mariboru tistega leta, ko smo na Borštniku gledali ... kaj že?; se sprehodili skozi galerijo »cveta slovenskih igralcev«, dosedanjih petinštiridesetih dobitnic in dobitnikov Borštnikovega prstana, obudili spomin na njihove vloge, podobo, glas (ta del razstave bo dostopen tudi na spletni strani sigledal.org ter na spletnih straneh sodelujočih ustanov); prisluhnili pričevalcem, tako tistim, ki so Borštnikovo srečanje soustvarjali (bodisi kot njegovi snovalci ali kot nepogrešljivo osebje v zakulisju), kot tistim, ki so ga redno spremljali ... Razstava *Gremo na Borštnika!* sta na voljo v slovenskem in angleškem jeziku in bo na ogled do februarja 2017.

Tea Rogelj

Vodja projekta mag. Tea Rogelj (SLOGI) • Avtorice razstave mag. Tea Rogelj (SLOGI), Ana Perne (SLOGI), Andreja Kaučič (MNOM) • Avtorica e-razstave Ana Perne (SLOGI) • Oblikovalec razstave in kataloga Uroš Lehner • Urednika kataloga razstave mag. Tea Rogelj (SLOGI) in Vili Ravnjak (Drama SNG Maribor) • Prevajalka v angleški jezik Barbara Skubic • Lektorica za angleški jezik Jana Renée Wilcoxon

Letos pripravljamo

Strokovna srečanja

V okviru festivala (in z njegovim sodelovanjem) se bo zgodilo eno strokovno srečanje in dve mednarodni znanstveni konferenci. Strokovno srečanje *Alternativa danes? Umetnost ustvarjanja gledališča zunaj produkcijskih ultimatov* v organizaciji Društva gledaliških kritikov in teatrologov Slovenije, mednarodna znanstvena konferenca o evropskih gledaliških sistemih *Gledališče v mestu* v organizaciji Raziskovalnega programa AGRFT UL v s skupino STEP in mednarodna znanstvena konferenca *Scenske umetnosti, migracije, politika: Slovensko gledališče kot sooblikovalec medkulturnih izmenjav* v organizaciji Raziskovalnega programa AGRFT UL.

Mednarodni program

»V mostovih predstavljamo večinoma gledališke oblike in poetike, ki so odmaknjene od vizure italijanske škatle in jih na FBS ne srečujemo v izdatni meri.« To so besede, s katerimi je Alja Predan leta 2010 pognala v tek mehanizem mednarodne »izmenjave«. Preseganje mej, poseganje onkraj njih in medsebojno oplajanje je bistvenega pomena za rast, učenje in raziskovanje novih možnosti. Zato festival zmeraj znova in zmeraj širše odpira svoje meje: letos je tako mednarodni program po izboru umetniške direktorice Alje Predan sestavljen iz petih predstav, ki prihajajo iz Madžarske, Srbije, Nemčije in Poljske.

Pogovori

Gledališče je zapleten mehanizem in šele ko spoznamo vse njegove zakonitosti, odkrijemo širino in kompleksnost. Medtem ko je igralec najbolj izpostavljen in najprej na očeh, sta za njegovo igralsko življenje nujna tudi dva temelja: občinstvo in ljudje v zaodrju. In prav tak je tudi ustroj festivala, ki predstavlja ustvarjalen prostor/čas, ki se lahko manifestira le v stiku med občinstvom in dogodkom: čeprav se zgodi le nekaj dni v letu, je v nenehnem pogonu ves čas od ene do druge izdaje. Pogovori o posameznih predstavah iz tekmovalnega in mednarodnega programa so tradicionalni, dobro obiskani in vselej na sporedu v dopoldanskem času. Ne le, da osvetljujejo posamezno uprizoritev in razumevanje le-te, temveč omogočajo obiskovalcem intenzivnejši stik in podirajo pregrade, ki jih vzpostavlja prostor gledališča. Intenzivnejše poznavanje in razumevanje gledališča pa vzpostavljajo tudi pogovori o(b) knjigah, v katerih predstavljamo novoizdane publikacije s področja gledališča in uprizoritvenih umetnosti – Knjige na FBS bodo letos v treh terminih. Letos pa pripravljamo tudi dva posebna pogovora, ki ju bo vodil Tone Partljič, dolgoletni predsednik Sveta Borštnikovega srečanja, imenitni dramatik in pisatelj ter karizmatična osebnost mesta ob Dravi. Prvi bo z najzvestejšimi predstavniki festivalskega občinstva (21. 10.), saj nas zanima njihovo videnje sočasne navzočnosti gledalcev in akterjev, medtem ko bo drugi pogovor z »nevidnimi« ljudmi iz zaodrja (23. 10.), ki s svojim znanjem, energijo in predanostjo poganjajo utečen in brezhiben festivalski mehanizem.

Zapis iz dnevnika

V svitu opazujem zamolklo vijolično nebo, skozi katerega prodirajo stožci lahke svetlobe. Visoki škornji, dežni plašč, dežnik. Poplesavanje skozi dežne kaplje. Vonj mokrih tal. Gozd. Jutranje meglice se počasi dvigujejo od tal. Megla, polna čarobnosti, obliva praprotje ter krošnje dreves, preveva bežeče misli. Ali smo še vedno in zmeraj povsem zaviti v meglo 20. stoletja? Ali zares še vedno verjamemo, da se človeštvo uči iz zgodovine ter njenih napak? Ali nas ganejo geniji prejšnjega stoletja ali smo do njih preprosto ravnodušni? Morebiti nas lahko znova pretresejo govori strašnih voditeljev, ki so svet popeljali v pogubo ali pa v novo neskončno trajajočo vojno. Mogoče se nas bo dotaknila slika ljudi v revoluciji. Morebiti se nas bo dotaknil gib človeka. Morebiti se nas bo dotaknil govor. Besede. Morebiti. Mogoče. Morda. Ah, toliko morebiti, mogoče, morda. Jih lahko danes sploh ljudi toliko prenesemo?

A pravijo, da čas dela čudeže.

Moto otvoritvene predstave 50. FBS je krik za in v današnji svet: megla, nevednost, tista znana rožnata očala in tri opice (saj veste: ne vidim, ne slišim, ne govorim), prehiter tempo vsakdana, pozabljanje malenkosti, pozabljanje sočloveka. Nevednost.

Požvižgajmo se na preteklost, ne obremenjujmo se s prihodnostjo. Tukaj smo danes. Jejmo, pijmo in ljubimo. Kdor tega ni izkusil v svojem življenju, potem ni živel. Tako vsaj slišimo. Tako vsaj pravijo. Mar tako tudi živimo?

Pa pravijo, da čas dela čudeže.
Pustimo se presenetiti.

Vita Zgoznik

FOTO: MATEJ KRISTOVIČ IN BOŠTJAN LAH

Kdo smo

Alja Predan, umetniška direktorica
Amelia Kraigher, selektorica
Danilo Rošker, direktor SNG Maribor

Daša Šprinčnik, izvršna producentka
Špela Lešnik, producentka mednarodnega programa
Ksenija Repina Kramberger, urednica publikacij in spletnih strani, voditeljica pogovorov o knjižnih novitetah
Mojca Planšak, Gordana Lacič, Branka Nikl Klampfer, Jasmina Godec, Mojca Kolar, Kristina Koter, produkcija

Nevenka Pašek, organizatorica prodaje in oglaševanja
Darko Štandekar, tehnični vodja
Nenad Cizl, oblikovalec
Boštjan Lah in Matej Kristovič, fotografa
Saša Huzjak, spletni skrbnik
Franci Rajh, arhivar

Simona Hamer in Nejc Valenti, voditelja pogovorov o predstavah

Strokovna žirija
Zala Dobovšek, Krištof Jacek Kozak, Nina Mitrovič, Katja Perat, Mikko Roiho
Žirija za Borštnikov prstan
Janez Hočevar, Vinko Möderndorfer, Mojca Jan Zoran Metod Pevac, Alja Predan
Strokovna skupina
Aleš Novak, Tatjana Ažman, Gregor Butala, Mojca Jan Zoran, Blaž Lukan

Maribor, oktober 2015

Bilten FBS
ISSN 2385-8818
Odgovorna urednica Ksenija Repina Kramberger
Urednica Manja Gatalo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

